

Vurderingsgrunnlag for **Samtalen** (elektronisk prøve i etikk)

Finansnæringens autorisasjonsordninger

1. Vurderingsgrunnlag
2. Kompetansekrav
3. Relevante avklaringer

Anne Rose Røsbak Feragen

Lvert 19.06 2014

Dokument videreført som referanse juli 2018

1 Vurderingsgrunnlag for den elektroniske prøven i etikk (*Samtalen*)

Rådgivere/selgere i finansnæringen forventes å ha både teoretisk og praktisk kompetanse i etikk, slik det er definert i *Fagplan for kunnskapsprøven*, del 3, tverrgående emne: Etikk og god rådgivningsskikk, 2.1-2.5. Den teoretiske kompetansen testes under kunnskapsprøven, den praktiske kompetansen i prøven *Samtalen*.

Den elektroniske prøven *Samtalen* avløser den tidligere prøveordningen, kalt *Samtale om et etisk dilemma*. Det skjer 1. september 2014 for kandidater i AFR (Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere), 1. mars 2015 for kandidater i GOS (Godkjenningsordningen for selgere og rådgivere i skadeforsikring). Autorisasjonsordningen i Kreditt lanseres i 2017 med *Samtalen* som et av autorisasjonskravene.

Kompetansekravet til kandidatene er som før; det handler om å kunne anvende etikkens verktøy og kunne håndtere dilemmaer på en systematisk måte, begge deler på kunnskapsnivå 3. Når det nå foreligger et nytt vurderingsgrunnlag, er det fordi det var nødvendig med noen justeringer på grunn av forskjeller mellom den nye og den gamle prøveordningen.

Eksempel 1

Før: "Hvilke handlingsalternativer ser du?"

Nå: "Finn de to handlingsalternativene som begge er rette og som utelukker hverandre"

Det er også gjort enkelte justeringer som ville vært nødvendige uansett prøveform, på grunn av revideringer og oppdateringer. Det gjelder innføringen av kompetansekrav 1 og den endrede rekkefølgen på kompetansekravene (1-5).

Når det er sagt, er det nye vurderingsgrunnlaget basert på det sensorskjemaet og den sensorveiledningen som lå til grunn for vurdering av kandidatenes kompetanse i den tidligere prøveordningen. Målet er å teste samme kompetanse som før, om enn på nye måter. Det vil si at vi i den nye ordningen stiller tilsvarende krav til kandidatene som før, og at den som har bestått prøven i etikk etter gammel ordning vil ha tilsvarende kompetanse som den som har bestått den nye elektroniske prøven.

2 Kompetansekrav for kandidater som skal opp til den elektroniske prøven i etikk (*Samtalen*)

	Kompetansekrav	Kunnskapsnivå	Referanse til <i>Fagplan for kunnskapsprøven</i>
1. Hvilken situasjon er et dilemma?	Kandidaten skal kunne skille mellom dilemmaer og situasjoner som ikke er dilemmaer	3	2.3.1 Hva et dilemma er
2. Hvilke handlingsalternativer ser du?	Kandidaten skal kunne finne fram til to relevante handlingsalternativer som står i motsetning til hverandre	3	2.3.2 Navigasjonshjulet
3. Vurder handlingsalternativene ut fra hensynene i Navigasjonshjulet	Kandidaten skal kunne vurdere handlingsalternativene ut fra: <ul style="list-style-type: none"> - juridiske hensyn - identitetshensyn - moralske hensyn - omdømmehensyn - økonomiske hensyn - etiske hensyn	3	2.2.2 Likhetsprinsippet 2.2.3 Offentlighetsprinsippet 2.2.4 Svake begrunnelsesstrategier 2.3.2 Navigasjonshjulet
4. Hvilke hensyn står mot hverandre?	Kandidaten skal kunne se hvilke hensyn som står mot hverandre	3	2.3.2 Navigasjonshjulet
5. Hva gjør du, og hvorfor?	Kandidaten skal kunne ta en beslutning og gi en saklig begrunnelse for valget sitt	3	2.3.2 Navigasjonshjulet

Den elektroniske prøven i etikk er bestått dersom kandidaten kan:

- a) identifisere dilemmaet (kompetansekrav 1)
- b) identifisere to lovlige handlingsalternativer som står i motsetning til hverandre (kompetansekrav 2)
- c) vurdere handlingsalternativene ut fra de seks hensynene i Navigasjonshjulet (kompetansekrav 3)
- d) identifisere de hensynene som står mot hverandre (kompetansekrav 4)
- e) ta en beslutning og gi en saklig begrunnelse for valget sitt (kompetansekrav 5)
- f) bruke fagstoffet på en relevant og treffende måte (gjelder samtlige kompetansekrav)

Kandidaten må oppfylle samtlige krav (a-f) for å bestå prøven, og for å oppfylle kravene kreves en poengsum som tilsvarer 70 prosent av maksimal poengsum (eller mer). Dette ivaretas av programmeringen som ligger til grunn for prøven.

3 Relevante avklaringer i forbindelse med innføringen av den nye prøveordningen i etikk (*Samtalen*)

- i. Kandidaten kan bli prøvd i noen kunnskapsoppgaver også i den elektroniske prøven. Kandidaten kan bedre den totale poengsummen ved å svare riktig. Skulle kandidaten avgi galt svar, vil det imidlertid ikke kunne føre til at han/hun ikke består. Dette ivaretas av programmeringen som ligger til grunn for prøven.
- ii. Der det ikke er mulig å teste kandidaten på samme måte som i gammel prøveordning, testes kandidaten på andre relevante måter:

Eksempel 2

Før: Evne til å komme på og uttrykke egne vurderinger/argumenter

Nå: Evne til å identifisere relevante vurderinger/argumenter, eller bygge egne vurderinger/argumenter ut fra gitte forslag

- iii. For å kompensere for at det ikke lenger kreves at kandidaten selv formulerer handlingsalternativer, vurderinger eller argumenter, er kravet under kompetansekrav 3 blitt utvidet:

Eksempel 3

Før: Tilstrekkelig å dekke tre hensyn i Navigasjonshjulet

Nå: Kandidaten blir prøvd i alle seks hensyn i Navigasjonshjulet.

- iv. Da ulike brukergrupper i forkant av lanseringen testet den nye prøveordningen, dukket følgende innvendinger opp:

- (1) en bør kunne ha mulighet til å gå tilbake og endre tidligere avgitte svar
- (2) en bør kunne finne et svar som uttrykker ens egen personlige mening
- (3) dilemmaene som gis bør være relevante og realistiske for den enkelte finansbedrift

Til (1): Siden *Samtalen* er en prøve, ikke et kurs, vil det ikke bli gitt mulighet til å gå tilbake og endre tidligere avgitte svar. Det gis derimot en rekke muligheter til justere svarene sine når det kommer til vurderingen av handlingsalternativene.

Til (2): Det er lagt opp til at kandidaten skal uttrykke sin personlige mening når det kommer til vurderingen av handlingsalternativene. Ellers skal kandidaten gjøre valg som viser at han/hun behersker fagstoffet, og med det formål for øyet, er det ikke noe mål at kandidaten skal kunne finne vurderinger eller argumenter som er hans/hennes egne, bare at de vurderingene og argumentene som presenteres er relevante og realistiske.

Til (3): De dilemmaene som gis skal være realistiske og relevante for rådgivere/selgere i finansnæringen, enten de jobber med forsikrings- eller plasseringsløsninger. Det forventes at kandidatene kan sette seg inn i denne typen situasjoner, til tross for at de ikke selv har opplevd noe tilsvarende og for at de kan være spesifikke kjennetegn ved den bedriften de selv jobber i som gjør dilemmaet usannsynlig. Vi oppfordrer samtidig kandidatene om å gi beskjed til Finansnæringens autorisasjonsordninger dersom de oppdager at et dilemma bør revideres eller erstattes, for eksempel på grunn av endringer i regelverket eller i praksis.